

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

**ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Голова Приймальної комісії
Ректор Р.В.Войтович
« 25 » серпень 2021 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
ДО АСПРАНТУРИ З ПЕРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ
за спеціальністю 051 «Економіка»**

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

(ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ)

Київ – 2021

Програма вступного випробування до аспірантури з презентації дослідницьких пропозицій зі спеціальності 051 «Економіка». К.: ІПК ДСЗУ, 2021. 19 с.

Укладачі програми:

Калініна С. П., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Надрага В. І., доктор економічних наук, професор, професор кафедри управління персоналом та економіки праці Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України;

Савченко В. А., доктор економічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та прикладної економіки Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України.

Рецензент:

Лутай Л. А., доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України

Затверджено на спільному засіданні кафедри теоретичної та прикладної економіки та кафедри управління персоналом та економіки праці, протокол № 2 від 23.10.2020 р.

Завідувач кафедри теоретичної та прикладної економіки

Калініна С.П.

(підпис)

Схвалено Вченою радою Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості України. Протокол № 5 (167) від 25.06.2021 р.

«Погоджено»

Науковий співробітник науково-дослідної частини з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації

Новаш Л.Г.

(підпис)

Заступник голови приймальної комісії

Линдюк О.А.

(підпис)

© Калініна С.П., Надрага В.І., Савченко В.А., 2021
© Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ), 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Сутність та структура дослідницьких пропозицій. Напрями наукових досліджень за спеціальністю 051 «Економіка»	6
2. Вимоги до оформлення та критерії оцінювання наукового тексту дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка»	10
3. Вимоги до оформленні і структури мультимедійної презентації дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка»	13
4. Критерії оцінювання вступного випробування - презентації дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка»	14
5. Орієнтовний перелік питань для обговорення на вступному випробуванні з презентації дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка»	16
6. Список рекомендованої літератури	16

ВСТУП

Основна мета програми вступного випробування до аспірантури з презентації дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка» полягає в методичній допомозі вступнику при підготовці презентації дослідницьких пропозицій, формуванні чіткого розуміння вимог до їх формування, написання та оформлення, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців згідно з чинними стандартами України та програми вступного випробування.

Програма вступного випробування складається з таких частин:

- зміст програми;
- вступ;
- сутність та структура дослідницьких пропозицій. Напрями наукових досліджень зі спеціальності 051 «Економіка»;
- вимоги до оформлення та критерії оцінювання наукового тексту дослідницьких пропозицій зі спеціальності 051 «Економіка»;
- вимоги до доповіді та мультимедійної презентації на вступному випробуванні з презентації дослідницьких пропозицій зі спеціальності 051 «Економіка»;
- критерії оцінювання вступного випробування з презентації дослідницьких пропозицій зі спеціальності 051 «Економіка»;
- орієнтовний перелік питань для обговорення на вступному випробуванні з презентації дослідницьких пропозицій зі спеціальності 051 «Економіка»;
- список рекомендованої літератури.

Вступне випробування з презентації дослідницьких пропозицій передбачає заслуховування та обговорення наукової доповіді вступника до аспірантури щодо теми майбутньої дисертаційної роботи, що супроводжується мультимедійною презентацією. В доповіді вступником також розкриваються його наукові досягнення за обраною спеціальністю, висвітлені в попередніх роботах.

Вступне випробування має *на меті* виявити обізнаність майбутнього аспіранта у перспективних наукових напрямках обраної спеціальності, продемонструвати навички аналітичного мислення та наукового викладення, здатність аргументувати свою думку й переконати предметну комісію в доцільності здійснення запропонованого дослідження.

Структура вступного випробування:

- доповідь вступника з мультимедійною презентацією (до 10 хвилин);
- обговорення повідомлення вступника – запитання членів предметної комісії до вступника та відповіді на них (до 7 хвилин);
- оголошення відгуку, наданого передбачуваним науковим керівником, на наукові доробки вступника – статті або реферат (до 3 хвилин).

Викладення матеріалу здійснюється українською мовою. Культура мовлення та дотримання регламенту є обов'язковим елементом культури й етики наукових повідомлень.

Мультимедійна презентація виконується за допомогою програми Microsoft PowerPoint. *Роздрукований варіант мультимедійної презентації надається до приймальної комісії аспірантури.*

Оцінювання підготовленості вступника проводиться за стобальною системою – «відмінно» (90-100 балів), «добре» (75-89 балів), «задовільно» (60-74 балів), «незадовільно» (1-59 балів) на основі середньої оцінки за презентацію дослідницької пропозиції, відповідей на запитання та рекомендованої оцінки, що надана у відгуку передбачуваного наукового керівника на статті або реферат вступника.

Усі елементи вступного випробування повинні свідчити про унікальність дослідницької пропозиції та особистий вклад вступника в її розробку. Виявлення плагіату на будь-якому етапі вступного випробування є підставою для відмови вступнику в зарахуванні до аспірантури.

1. СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ. НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

Претендент до вступу в аспірантуру готує науковий текст дослідницьких пропозицій за спеціальністю 051 «Економіка» та наукову доповідь за темою майбутньої дисертаційної роботи, яка супроводжується мультимедійною презентацією.

Дослідницька пропозиція обирається вступником особисто з урахуванням сфери його наукових інтересів.

Дослідницька пропозиція – це робота, яка містить вичерпну систематизовану інформацію за обраною темою від 15 до 20 друкованих сторінок формату А4 і передбачає викладення матеріалу на основі аналізу фахових джерел та самостійно проведеного дослідження за темою майбутньої дисертаційної роботи, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи вирішення поставлених завдань, наукові досягнення вступника за обраною спеціальністю, висвітлені в його попередніх роботах, тощо.

Якісна підготовка дослідницьких пропозицій та досягнень передбачає такі *етапи*:

- 1) вибір теми дослідницької пропозиції;
- 2) аналіз наукових джерел за темою дослідження;
- 3) формулювання дослідницької гіпотези, тобто власної думки щодо шляхів вирішення проблеми;
- 4) опис очікуваних результатів дослідження;
- 5) підготовка доповіді за матеріалами дослідницької пропозиції та оформлення відповідної мультимедійної презентації.

Пропонується така **структура дослідницьких пропозицій**:

1. Тема, актуальність дослідницької пропозиції.
2. Стан розробки даної теми у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі.
3. Мета, завдання та предмет дослідження.
4. Дослідницька гіпотеза щодо можливих шляхів вирішення поставлених завдань.
5. Методологія дослідження.
6. Очікувані результати.
7. Дослідницькі досягнення вступника та список його робіт за спеціальністю (за наявності).
8. Робочий план дослідження за роками.
9. Бібліографічний список основних використаних джерел, які відповідає тематиці дослідження.

1. Тема, актуальність дослідницької пропозиції.

Формулюється тема дослідницької пропозиції, обґрунтовується її актуальність та пояснюються причини вибору певної теми.

Тема дослідницької пропозиції – це ймовірна тема майбутньої дисертаційної роботи вступника. Тема дослідницької пропозиції за певною спеціальністю – проблема, актуальна в науковому контексті, обирається вступником особисто, з урахуванням як власних наукових інтересів, так і напрямів наукових досліджень профільних кафедр ПК ДСЗУ. Тема, представлена в дослідницькій пропозиції, не є остаточною, в разі зарахування до аспірантури вступник має право її корегувати, змінити.

2. *Стан розробки даної теми у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі.*

Здійснюється огляд основних наукових джерел, на яких буде ґрунтуватись дослідження. Наводяться посилання на авторів, роботи яких (монографії, наукові статті, аналітичні доповіді) становитимуть основу дослідження. Перелік робіт надається в списку літератури вкінці презентації. Викладення інформації щодо стану розробки даної теми у вітчизняній та зарубіжній науці демонструє здатність вступника спиратись на наукове знання, коректно посилатись на першоджерела, запобігати плагіату; характеризує ступінь ознайомлення вступника з поставленими проблемами, здатність критично опрацьовувати наукову літературу за темою дослідження. Розділ має продемонструвати інноваційний підхід вступника до здійснення наукових досліджень, який синтезує основні аспекти заявленої теми, що в перспективі дозволить зробити внесок у розвиток нового наукового напрямку, відображеного в меті дослідження.

3. *Мета, завдання та предмет дослідження.*

Мета і завдання дослідження визначаються на основі актуальності обраної теми та з визначенням очікуваного результату наукової роботи. Сукупність усіх встановлених завдань має надати уявлення про те, що необхідно зробити для досягнення мети. Вирішення кожного поставленого завдання має бути описано в роботі у вигляді аналізу результатів та надання висновків та рекомендацій.

Ключовими словами у формулюванні мети виступають дієслова в неозначеній формі (*з'ясувати, виявити, дослідити, здійснити, вивчити, розкрити* і т. ін.). Мету слід формулювати якомога компактніше, щоб у ній було відображено головну думку наукового пошуку. При цьому при формулюванні завдань слід не дублювати мету дослідження.

Завдання потрібно не лише правильно й чітко формулювати, але й розмістити їх у певному порядку з метою *покрокового* відображення програми дій науковця.

На основі попереднього аналізу ступеня розробленості проблеми, у відповідності до мети дослідження формулюється *предмет дослідження* – конкретний важливий аспект наукової проблеми, який не отримав висвітлення в дослідженнях інших вчених.

4. *Дослідницька гіпотеза щодо можливих шляхів вирішення поставлених завдань.*

Дослідницька гіпотеза – припущення автора щодо шляхів вирішення проблеми, окресленої у темі дослідницької пропозиції, та щодо очікуваних результатів.

5. *Методологія дослідження.*

Методологія дослідження – сукупність методів, які вступник планує застосовувати при вирішенні дослідницьких задач.

6. *Очікувані результати.*

Демонструє, які результати дослідження планується отримати при вирішенні кожної із задач дослідження. Обґрунтовується їх теоретичне та практичне значення.

7. *Дослідницькі досягнення вступника та список його робіт за спеціальністю (за наявності).*

Стисло і структуровано окреслюються результати попередньої наукової роботи вступника, наявних власних розробок відповідно до запропонованої теми (курскових, бакалаврської, магістерської роботи, отриманих грантів, досвід стажування за кордоном, участь в літніх школах і спеціальних семінарах, тренінгах тощо). За наявності наводиться список робіт вступника за спеціальністю.

8. *Робочий план дослідження за роками*

Робочий план на етапі дослідницької пропозиції може бути як стислим, так і розгорнутим, з деталізацією за роками. Позначається, яка наукова література потребує більш глибокого опрацювання, які пізнавальні принципи, дефініції слід визначити, які емпіричні дані потрібно зібрати й проаналізувати, на які гранти доцільно подати заявку, щоб отримати додаткове фінансування проекту та/або пройти стажування. План має надати уявлення про перспективу успішних кроків щодо виконання вступником запропонованого дослідження, переконати предметну комісію, що обраний підхід є достатньо обґрунтованим і здатен призвести до вчасного отримання наукових результатів, адекватних поставленій задачі, і в перспективі може бути оцінений як внесок здобувача наукового ступеня в розвиток наукового знання за обраною спеціальністю.

9. *Список літератури*

Наводиться перелік (в алфавітному порядку) посилань, що містяться у дослідницькій пропозиції.

До списку входять:

- офіційні нормативні документи;
- праці провідних фахівців у даній галузі;
- наукові праці, присвячені обраній проблематиці.

Не слід включати до списку ті роботи, на які немає посилань у тексті і які фактично не було використано, а також енциклопедичні словники, науково-популярні книги, підручники. Посилання на кожне літературне джерело зі списку повинне міститись у тексті реферату. Якщо автор робить посилання на будь-які запозичені факти або цитує праці інших авторів, обов'язково мають бути зазначені відповідні джерела.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно наводити відповідно до вимог діючих в Україні стандартів оформлення бібліографічного списку.

**ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»**

**НАПРЯМ: «ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І
ПОЛІТИКА»**

1. Міграційний рух населення. Трудова міграція.
2. Людські ресурси і трудовий потенціал: формування, розвиток та використання.
3. Моделі й структура ринку праці. Попит, пропозиція та ціна робочої сили на ринку праці.
4. Прогнозування попиту і пропозиції робочої сили в національній економіці.
5. Інститути державного регулювання ринку праці та сфери зайнятості.
6. Економічна активність населення. Зайнятість і безробіття.
7. Конкурентоспроможність на ринку праці. Інфраструктура ринку праці.
8. Економічні фактори соціальної стратифікації суспільства. Підвищення якості життя населення.
9. Інструментарій забезпечення продуктивної зайнятості.
10. Соціальний захист і соціальне забезпечення. Соціальне страхування.
11. Механізм реалізації соціальної політики.
12. Міжнародний ринок праці.
13. Міжнародні міграційні процеси. Трудова міграція.

НАПРЯМ: «НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА»

1. Макроекономічне регулювання економіки.
2. Соціальні індикатори економічного зростання.
3. Прогнозування макроекономічних процесів (виробництво, доходи, споживання, інвестиції, ціни, інфляція, зайнятість).
4. Тіньова складова національної економіки.
5. Макроекономічні засади структурних змін у сфері зайнятості.
6. Доходи і споживчі витрати в національній економіці.
7. Сукупний попит та сукупна пропозиція в національній економіці.
8. Інститути державного регулювання ринку праці та сфери зайнятості.
9. Людський капітал в національній економіці.
10. Продуктивність праці та сукупна факторна продуктивність в економіці.

11. Макроекономічний інструментарій забезпечення продуктивної зайнятості.

НАПРЯМ: «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

1. Світове господарство, тенденції і закономірності його розвитку.
2. Еволюція системи міжнародних економічних відносин.
3. Стан, тенденції і перспективи розвитку світового ринку товарів і послуг.
4. Теорія і практика міжнародного бізнесу та його сучасні форми.
5. Глобальні проблеми і виклики економічного розвитку.
6. Становлення глобальних ринків та механізми їх функціонування.
7. Формування глобальної економічної системи.
8. Інформатизація світогосподарського розвитку і феномен “нової економіки”.
9. Інтелектуалізація світогосподарського розвитку і міжнародний науково-технологічний обмін.
10. Формування і тенденції розвитку світового ринку праці.
11. Людські ресурси та їх міжнародний рух.
12. Міжнародна трудова міграція, її наслідки та регулювання.
13. Соціальні виміри глобального економічного розвитку.
14. Світовий фінансовий ринок, тенденції і закономірності розвитку його структури.

Дослідницькі пропозиції повинні відповідати таким *вимогам*:

- бути актуальними, містити новизну, виконуватись на рівні сучасних досягнень науки;
- спрямовуватися на вирішення практичних завдань майбутньої діяльності, творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень;
- містити опрацювання спеціальних наукових і методичних джерел;
- узагальнювати та розвивати фахові вміння аспіранта.

2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВОГО ТЕКСТУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

Дослідницька пропозиція повинна містити такі структурні частини:

- пропонується тема дисертаційної роботи;
- формулювання наукової проблеми, актуальність тематики, стан її розробки у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі;
- мета та завдання дослідження;
- об’єкт та предмет дослідження;
- застосовані методи та науковий інструментарій дослідження;
- джерела первинної інформації; запланована до опрацювання база наукових джерел;
- передбачується новизна дослідження; можливі напрями практичного застосування передбачуваних результатів дослідження;

– перелік використаної літератури та джерел інформації.

Кожна структурна частина дослідницької пропозиції повинна бути виокремлена в тексті. Якщо вступник має власні розробки за тематикою пропонованого дослідження (статті, виступи на конференціях), це доцільно відзначити в тексті дослідницької пропозиції.

Вимоги до обсягу та оформлення дослідницької пропозиції. Обсяг дослідницької пропозиції – 15-20 сторінок, шрифт Times New Roman, розмір 14, міжрядковий інтервал – 1,5. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою. На аркуші роблять поля: ліве – 30 мм, інші поля – 20 мм.

Дослідницька пропозиція відкривається титульною сторінкою, на якій зазначають: офіційну назву навчального закладу (Інститут підготовки кадрів ДСЗУ), тему пропонованого дослідження, прізвище, ім'я та по батькові автора, назву спеціальності, на яку вступає особа, календарний рік подання пропозиції.

Всі сторінки необхідно пронумерувати. Загальну нумерацію починають з титульної сторінки, але порядковий номер на ній не ставиться; на всіх наступних сторінках номер розташовують справа зверху. Пропозиція повинна містити посилання на джерела інформації.

Рекомендується посилання на наукові публікації не давніше 5 років. Посилання на літературу слід подавати у квадратних дужках, де перша цифра – номер позиції у списку літератури, літера с. – позначення слова «сторінка», друга цифра – номер сторінки. Наприклад: [21, с. 40], [23, с. 40 – 43], [28, с. 5; 40, с. 58 – 60], [7; 11; 68]. Цитування чи звертання до нормативно-правових актів передбачає, що ці акти будуть перелічені у списку використаної літератури. Список літератури оформлюється в алфавітному порядку згідно із Державним стандартом України 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні вимоги та правила складання». У пропозиції недоцільно використовувати ілюстрації (діаграми, графіки, малюнки) або таблиці, складені іншими авторами, або запозичені з наукової літератури. У пропозиції недоцільно вживати скорочення, маловідомі символи тощо.

Критерії оцінювання дослідницької пропозиції.

Обговорення та оцінювання дослідницької пропозиції відбувається на вступному іспиті зі спеціальності. *Процедура обговорення* дослідницької пропозиції включає:

- доповідь вступника про основні положення запропонованої дослідницької роботи (до 10 хвилин);
- запитання до автора;
- відповіді вступника на запитання членів комісії;
- формулювання висновків членів комісії щодо поданої пропозиції та виставлення оцінки за неї.

Критерії оцінювання поданої та презентованої дослідницької пропозиції:

- актуальність обраної теми;

- ступінь наукової новизни; – обґрунтованість;
- оригінальність науково-дослідних ідей;
- реалістичність досягнення поставлених завдань;
- повнота викладення всіх структурних частин;
- переконливість презентації дослідницької пропозиції.

Комісія, яка приймає вступний іспит зі спеціальності, може перевірити подану дослідницьку пропозицію на унікальність (комп'ютерними програмами виявлення плагіату та текстових запозичень).

Дослідницька пропозиція оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів.

Відмінно (90–100 балів): вступник послідовно і логічно обґрунтував тему майбутньої дисертаційної роботи, її актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі; можливі шляхи вирішення поставлених задач. Пропозиція відрізняється повнотою та достовірністю інформації, що використовується; логічністю структури; композиційною цілісністю; наявністю критичної оцінки викладеного матеріалу; аргументованістю висновків; ясністю, чіткістю та лаконічністю викладення; грамотністю та відповідністю стилю викладення нормам української мови. Під час обговорення вступник продемонстрував глибоке і повне опанування змісту матеріалу, в якому він легко орієнтується, володіння понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, здатність обґрунтовувати свої судження.

Добре (75-89 балів): має місце послідовне та логічне викладення матеріалу в електронній презентації та супровідній доповіді. Візуальне подання задуму автора є максимально зручним для сприйняття науковою аудиторією. Презентація та текст доповіді відрізняються повнотою та достовірністю інформації, що використовується, логічною структурою, композиційною цілісністю; наявністю критичної оцінки наведених відомостей; аргументованістю висновків; ясністю, чіткістю та лаконічністю викладення; грамотністю та відповідністю стилю викладення нормам української мови. Вступник продемонстрував глибоке і повне опанування змісту матеріалу, в якому він легко орієнтується, володіння понятійним апаратом, уміння пов'язувати теорію з практикою, здатність обґрунтовувати свої судження, але в тексті пропозиції та під час її обговорення спостерігаються окремі неточності (похибки).

Задовільно (60-74 балів): вступником продемонстровано знання і розуміння основних положень щодо тематики майбутньої дисертаційної роботи, його актуальність, стан розробки у вітчизняній та зарубіжній науці, можливі шляхи вирішення поставлених задач, але при цьому викладення матеріалу в тексті пропозиції та під час її обговорення є неповним і непослідовним; мають місце неточності у визначенні понять, виявлено нездатність доказово обґрунтувати свої судження, мають місце незначні текстові запозичення у поданій дослідницькій пропозиції.

Незадовільно (1-59 балів): вступник має розрізнені, безсистемні знання з тематики майбутньої дисертаційної роботи дослідження, не вміє виділяти головне і другорядне, допускає помилки у визначенні понять, хаотично і

невпевнено викладає матеріал. Виявлено повне незнання і нерозуміння вступником змісту тематики дослідження або продемонстровано відмову від відповіді на питання щодо дослідницької пропозиції. Виявлено сутнісне текстове запозичення (плагіат) у поданій дослідницькій пропозиції. З такою оцінкою вступник не може бути зарахованим на навчання до аспірантури.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ І СТРУКТУРИ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

Обсяг презентації дослідницьких пропозицій вступника до аспірантури зазвичай не повинна перевищувати 12 – 15 слайдів. Фон слайдів презентації слід обрати один для всієї презентації. Можна скористатись шаблонами програми Microsoft PowerPoint. Кольори схем, діаграм, малюнків повинні бути яскравішими за фон, а отже краще використовувати темний колір для символів та світлий колір для фону.

Бажано не використовувати складних прописних шрифтів, розмір шрифтів має бути не менше ніж 20-22 pt. В одному слайді доцільно вміщувати не більше ніж 12–15 рядків тексту.

Структура мультимедійної презентації повинна відповідати структурі доповіді та може бути такою:

Слайд 1. Найменування навчального закладу; прізвище, ім'я, по батькові вступника; тема дослідницької пропозиції, шифр та назва спеціальності; прізвище, ім'я, по батькові передбачуваного наукового керівника; місто й рік.

Слайд 2. Актуальність обраної теми дослідження.

Слайд 3. Стан розробки даної теми у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі.

Слайд 4. Мета, завдання та предмет дослідження.

Слайд 5. Методологія дослідження.

Слайд 6. Дослідницька гіпотеза щодо можливих шляхів розв'язання поставлених завдань.

Слайд 7. Очікувані результати.

Слайд 8. Дослідницькі досягнення вступника та список його робіт за спеціальністю (за наявності).

Слайд 9. Робочий план дослідження за роками.

Слайд 10. Бібліографічний список основних використаних джерел.

Зразок оформлення слайду 1:

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ

Іванов Василь Петрович

ДОСЛІДНИЦЬКА ПРОПОЗИЦІЯ

ТЕМА « ... »

за програмою доктора філософії зі спеціальності «...»!

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності
051 «Економіка»

Передбачуваний науковий керівник:
_____

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

Оцінювання підготовленості вступника проводиться за стобальною системою – «відмінно» (90-100 балів), «добре» (75-89 балів), «задовільно» (60-74 балів), «незадовільно» (1-59 балів) на основі середньої оцінки за презентацію дослідницької пропозиції, відповідей на запитання та рекомендованої оцінки, яка надана у відгуку передбачуваного наукового керівника на статті або реферат вступника з урахуванням наданих критеріїв.

1. Доповідь та мультимедійна презентація дослідницької пропозиції та досягнень оцінюється за такими критеріями:

- володіння науковим стилем викладення матеріалу;
- уміння науково обґрунтувати актуальність теми роботи, наукової проблеми;
- володіння різними методами дослідження;
- уміння аналізувати та систематизувати наукові джерела;
- логічність побудови доповіді та мультимедійної презентації – відповідність змісту доповіді меті та завданням дослідження, очікуваним результатам;
- коректність висновків, демонстрація їх теоретичної та практичної цінності.

2. Відповіді на запитання членів комісії під час обговорення дослідницької пропозиції оцінюються за критеріями коректності, стислості й точності.

3. Рекомендована оцінка за статтю або реферат, надана у відгуку передбачуваного наукового керівника, оцінюється, як правило, за тими ж критеріями, що й дослідницька пропозиція.

Остаточна оцінка поєднує нижченаведені критерії.

Відмінно (90-100 балів) – представлена презентація забезпечує повне розкриття теми. Теоретико-методологічна частина містить значний і різноманітний масив опрацьованих інформаційних джерел, критичний огляд наукової літератури, узагальнення й висновки, які дозволяють чітко визначити авторську позицію. Аналітична частина характеризується глибоким і всебічним дослідженням зовнішнього та внутрішнього середовища досліджуваного предмета, автор використав сучасний аналітичний і методологічний інструментарій, представлені авторські висновки базуються на якісно опрацьованій статистичній інформаційній базі. Представлені рекомендації мають практичну цінність, адекватні виявленим проблемам. Доповідь логічна, повна, стисла, проілюстрована бездоганно оформленими наочними матеріалами. Відповіді на запитання є правильними, стислими, аргументованими. Відгук наукового керівника є позитивним, рекомендована оцінка керівника – «відмінно» або «добре».

Добре (75-89 балів) – тема розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру. У презентації трапляється порушення логіки у викладенні дослідницької пропозиції взаємозв'язку між підрозділами роботи. Аналіз літературних джерел здійснено недостатньо ґрунтовно, відсутні узагальнення, наукова полеміка, авторські висновки, посилання на першоджерела. Дослідження проведені на обмеженій інформаційній базі, відсутні чітко аргументовані авторські висновки. Подані в роботі авторські пропозиції не містять аналітичного обґрунтування економічної доцільності їх реалізації. Відповіді на питання в основному правильні, вступник добре знає предмет роботи. Відгук наукового керівника є позитивним, рекомендована оцінка – відмінно або добре.

Задовільно (60-74 балів) – тема роботи загалом розкрита, але мають місце недоліки змістового характеру, наявні ознаки компіляції, відсутні узагальнення, авторські висновки. Назви окремих розділів не відповідають змісту, план дослідження є незбалансованим. Порушена логіка представленого матеріалу, змістове наповнення окремих розділів не пов'язане між собою. Є зауваження щодо оформлення презентації. Доповідь прочитана за текстом, вступник не володіє окремими питаннями теми, не всі відповіді на запитання членів предметної комісії правильні або повні. Наочні матеріали не відображають змісту передбачуваного дослідження. Відгук наукового керівника є позитивним, рекомендована оцінка – відмінно, добре або задовільно.

Незадовільно (1-59 балів) – мета роботи сформульована нечітко, змістове наповнення не відповідає темі дослідження. Відсутня логіка в побудові дослідження, назви окремих розділів не відповідають їх змісту. Важко визначити

ступінь самостійності представлених матеріалів. Обґрунтування запропонованих рекомендацій і пропозиції відсутнє. Оформлення має суттєві недоліки. Доповідь не відображає змісту роботи, більшість відповідей на запитання є неточними або неправильними, вступник не володіє предметом дослідження. Наочні матеріали відсутні. Відгук наукового керівника є позитивним або негативним, рекомендована оцінка – задовільно або незадовільно.

5. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ З ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 «ЕКОНОМІКА»

1. Які чинники зумовили вибір теми Вашої дослідницької презентації? (актуальність, новизна дослідження тощо).
2. Сформулюйте гіпотезу Вашого дослідження.
3. Праці яких вітчизняних та зарубіжних авторів використані Вами під час обґрунтування теми дослідницької пропозиції?
4. Які основні методи дослідження, на Вашу думку, необхідно використати у процесі вирішення поставлених з наукових завдань?
5. Які очікуються результати та їх значення для науки та практики?
6. Чим зумовлене Ваше рішення зайнятися науковою діяльністю?
7. У чому Ви вбачаєте актуальність теми Вашої наукової роботи?
8. Як Ви можете оцінити рівень наукового опрацювання обраної проблематики дослідження?
9. Чи передбачається вивчення зарубіжного досвіду? Досвід яких країн і чому Ви плануєте дослідити?
10. Які складові наукової компетентності Ви плануєте набути під час навчання в аспірантурі?

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Kalinina S., Mikhaylushin L., Korovchuk Y., Kushnarenko O. Monitoring of International Labor Migration in the Context of the World Economy Labour Resources Providing Problems. *Advances in Economics, Business and Management Research (MDSMES)*, Volume 99. Atlantis Press, 2019. P. 389-392. DOI: <https://doi.org/10.2991/mdsmes-19.2019.74>.
2. Lanska S., Mishchenko S. Theoretical And Methodological Aspects Of Labor Market Development Under The Influence Of Destabilizing Factors. *Norwegian Journal of development of the International Science*. Oslo, 2020. № 50/2020. Vol. 3. P. 38–45.
3. Важинський С.Е. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С.Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. – 260 с.

4. Вергун В. А. Інституційна регуляторна взаємодія країн на регіональних ринках праці в умовах глобальних викликів : монографія. Київ : Вадекс, 2019. 280 с.
5. Гнибіденко І. Ф. Соціально-трудові відносини зайнятості: сучасні тенденції, виклики, шляхи розвитку: монографія / [А. М. Колот, І. Ф. Гнибіденко, О. О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. А. М. Колота, І. Ф. Гнибіденка. К.: КНЕУ, 2015. 295 с.
6. Джаман М. О. Необхідність створення сучасного механізму мотивації трудової діяльності. *Економіка та держава. Серія: Держава та управління.* № 3. 2020 р. С. 12 – 28.
7. Калініна С. П., Хоружий Ю. С., Лелюк О. Ю., Коровчук Ю. І. Формування корпоративних стратегій управління людськими ресурсами: антикризовий аспект: *монографія*. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора С. П. Калініної. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2018. 208 с.
8. Калініна С. П. Розвиток міжнародних трудових комунікацій в глобальній економіці: теоретико-методологічний аспект / С. П. Калініна, Ю. О. Гетьманенко, О. А. Оливко, К. А. Тахтарова, О. С. Гайдаш, О. П. Кушнарєнко. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 288 с.
9. Калініна С. П. Трансформація міжнародного ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень / С. П. Калініна, Ю. О. Гетьманенко, О. С. Гайдаш; за заг. ред. д. е. н., професора С. П. Калініної. Вінниця: ТОВ «Нілан – ЛТД», 2015. 240 с.
10. Маршавін Ю. М. Імператив політики зайнятості в умовах турбулентного розвитку вітчизняної економіки. *Економіка та держава.* 2018. №7. С. 4 – 8.
11. Маршавін Ю. М. Економічна ефективність заходів щодо активного сприяння зайнятості зареєстрованих безробітних в умовах тривалої кризи: методологія та інструментарій оцінювання. *Ринок праці та зайнятість населення.* 2016. № 1. С. 3 – 7.
12. Надрага В. І. Інституціональне середовище як фактор детермінації соціальних ризиків у сфері зайнятості населення. *Ринок праці та зайнятість населення.* 2017. №1(50). С. 6–15.
13. Нелюбов В. О., Куруца О. С. Основи інформатики. Microsoft PowerPoint 2016 : навчальний посібник. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2018. 122 с. : іл.
14. Ринок праці та зайнятість в Україні: реалії та перспективи : колективна монографія / за наук. ред. С. Кожем'якіної, С. Калініної. К.: ІПК ДСЗУ, 2018. 424 с.
15. Савченко В. А. Проблеми формування кадрового резерву та проведення конкурсів на зайняття вакантних посад. *Україна: аспекти праці.* 2019. № 1. С. 3 – 9.
16. Савченко В. А. Развитие персонала как аспект социальной ответственности компании / *Man – Society – Economy. – Collective monograph. Vol.6. Social responsibility of the organization* [Redakcja aukowa: Maria Agnieszka Paszkowicz, Anatolii Hrynenko, Anatolii Kolot, Boguslaw Pietrulewicz]. Kijowski Narodowy Uniwersytet Economiczny, Katedra Ekonomiki Pracy. Zielona Gora, 2018. 286 p. (p. 193 – 208).

17. Тахтарова К. А., Лелюк О. Ю. Макроекономічні передумови трансформації корпоративних стратегій управління людськими ресурсами в умовах кризи. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2019. № 4. С. 13 – 18.

Додаткова література

1. Kalinina S., Lyndiuk O., Buchyk V. Development of Renewable Energy in Ukraine in the Context of Ensuring Public Employment. *Politica Energetichna – Energy Police Journal*. #4/2020 vol. 23. <https://doi.org/10.33223/epj/130319>.

2. Nadraga V. I. Theoretical bases of risk management of social-labor sphere. *Науковий вісник Полісся*. 2017. №4(12). Ч. 2. С. 8 – 15.

3. Джаман М.О. Необхідність створення сучасного механізму мотивації трудової діяльності. *Економіка та держава*. Серія: Держава та управління. № 3. 2020 р. С. 12 – 28.

4. Дон О. Д. Вплив міжнародної трудової міграції на світовий ринок праці. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 106–111.

5. Калініна С. П. Удосконалення інституційного регулювання національного ринку праці в системі міжнародних трудових комунікацій: Монографія / С. П. Калініна, К. А. Тахтарова та ін. *Антикризова стратегія розвитку України: соціально-економічні, фінансові та глобальні виклики*. ДОНУ ім. В. Стуса, Вінниця. Вінниця, 2017. 328 с.

6. Колот А., Герасименко О., Ярмолук-Крбок К. Сфера праці в умовах глобальної соціоекономічної реальності 2020: виклики для України. Київ : Фонд Франріха Еберта, 2020. 32 с.

7. Ланська С. П., Міщенко С. О. Сучасні аспекти регулювання ринку праці в умовах трудоресурсної волатильності. *Znanstvena misel journal. Ljubljana*, 2020. №48/2020. Vol. 2. P. 13 – 18.

8. Маршавін Ю.М. Економічна ефективність заходів щодо активного сприяння зайнятості зареєстрованих безробітних в умовах тривалої кризи: методологія та інструментарій оцінювання. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2016. № 1. С. 3-7.

9. Маршавін Ю. М. Теоретичні та практичні засади оцінювання економічної ефективності активних програм на ринку праці. *Демографія та соціальна економіка*. 2016. №3. С. 186 – 197.

10. Надрага В. І. Інституціональне середовище як фактор детермінації соціальних ризиків у сфері зайнятості населення. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2017. №1(50). С. 6–15.

11. Надрага В. І. Моніторинг соціальних ризиків як складова оцінки соціальної політики. *Формування ринкових відносин*. 2016. №9. С.3 – 8.

12. Надрага В. І. Соціальні ризики: сутність, аналіз, можливості впливу: *монографія* / В. І. Надрага. К.: «ПП Сердюк В. Л.», 2015. 330 с.

13. Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції : кол. монографія Під заг. ред. О. В. Булатової ; відп. ред. О. А. Беззубченко. Маріуполь, 2017. 226 с.

14. Савченко В. А. Вдосконалення професійного навчання персоналу. *Професійна педагогіка*. Том 2. № 21 (2020). С. 83 – 91.

15. Тахтарова К. А. Особливості роботи державної служби зайнятості України з деякими категоріями безробітного населення. *Економіка і організація управління*. №3 (23), 2017. С. 152 – 160.

16. Тахтарова К. А. Удосконалення інституційного регулювання національного ринку праці в системі міжнародних трудових комунікацій. Антикризова стратегія розвитку України: соціально-економічні, фінансові та глобальні виклики: *монографія* / Під заг. ред. А.В. Сидорової. Вінниця: ДонНУ, 2016. С. 202-214.

Навчально-методичне видання

**Калініна Світлана Петрівна
Надрага Василь Іванович
Савченко Василь Антонович**

Програма вступного випробування до аспірантури
з презентації дослідницьких пропозицій
за спеціальністю 051 «Економіка»

Відповідальний за випуск С. П. Ланська , Л. Г. Новаш
Комп'ютерний набір К. М. Круглова

Підписано до друку _____ 2021 р. Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Ум. друк. арк. 0,8.
Наклад _____ прим. Зам. № _____

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції. Серія ДК №1805 від 25.05.2004.

Інститут підготовки кадрів
державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ)
03038, Київ – 38, вул. Нововокзальна 17.
Тел./факс (044) 536-14-85